

Sygn. akt I CSK 1376/22

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa P. P. i A. P.
przeciwko C. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w M.
z udziałem interwenienta ubocznego A. O.
o zapłatę i ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 października 2022 r.,
na skutek skarg kasacyjnych powodów i pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 28 lipca 2020 r., sygn. akt I ACa 921/19,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną pozwanej w części odnoszącej się do punktów 1 i 4 zaskarżonego wyroku,**
- 2. odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanej w pozostałej części,**
- 3. odmawia przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej powodów,**
- 4. koszty postępowania kasacyjnego wzajemnie znosi między stronami.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z 28 lipca 2020 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach w zakresie rozstrzygnięć o odsetkach ustawowych za opóźnienie od roszczenia o zadośćuczynienie i odszkodowanie. Ponadto Sąd drugiej instancji uchylił zaskarżony wyrok w części

zasądzającej od pozwanej na rzecz powódki rentę za okres po 13 czerwca 2020 r. oraz w punkcie V i w tym zakresie postępowanie umorzył, mając na uwadze, że powódka zmarła w toku postępowania, a w jej miejsce wstąpili następcy prawni. W pozostałej części sąd oddalił apelację pozwanej, a apelację powodów oddalił w całości

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia wniosły obie strony.

Pozwany Szpital we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na następujące istotne zagadnienia prawne: „Czy w świetle dyspozycji przepisu art. 429 k.c. regulującego zasady odpowiedzialności za szkodę możliwe są zastrzeżenia umowne dotyczące określenia czasu i miejsca realizacji świadczeń zleceniobiorcy, możliwości kontroli wykonanych odpłatnie czynności zleceniobiorcy przez zleceniodawcę, jak i wymagania sprawozdawczości z podjętych przez zleceniobiorcę działań?”.

Powodowie, formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazali, że świetle art. 481 § 1 i 2 w zw. z art. 455 i 355 § 1 i 2 k.c. powstaje pytanie, jakie okoliczności należy brać pod uwagę przy ustalaniu daty wymagalności roszczeń wynikających z czynu niedozwolonego i tym samym przy ustaleniu daty początkowej naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie. W szczególności wątpliwości powodów budziło, czy znaczenie ma fakt, że zobowiązanym jest podmiot zajmujący się zawodowo działalnością, z którą związane jest zdarzenie powodujące szkodę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym,

wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Odnosząc się do skargi kasacyjnej pozwanej, należy w pierwszej kolejności wskazać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego (zob. m.in.: uchwałę siedmiu sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108; postanowienie SN z 25 lutego 2015 r., V CSK 450/14; wyrok SN z 2 lipca 2015 r., V CSK 421/14). Brak interesu prawnego w zaskarżeniu powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.

Pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w całości, a więc także w części, w której zmodyfikowano zaskarżone orzeczenie Sądu pierwszej instancji na korzyść strony pozwanej (punkt 1. zaskarżonego wyroku) i oddalono apelację powodów (punkt 4. zaskarżonego wyroku). Rozstrzygnięcie w tym zakresie nie rodziło dla pozwanej negatywnych skutków prawnych, wobec czego należało uznać, że brak jest po jej stronie interesu prawnego w kwestionowaniu orzeczenia Sądu drugiej instancji w tej części, co z kolei musiało prowadzić do odrzucenia skargi.

Odnosząc się do dalszej części skargi pozwanej, należy stwierdzić, że pozwana nie wykazała istnienia żadnej z przyczyn przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, do których należą występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, nieważność postępowania lub oczywiste uzasadnienie skargi (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, skarżący, zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, powinien nie tylko je sformułować, ale również wskazać na powstające na jego tle trudności interpretacyjne,

przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen i wykazać, że rozstrzygnięcie tak przedstawionego zagadnienia prawnego będzie istotne zarówno dla oceny skargi kasacyjnej, jak i dla orzecznictwa. Niewystarczające jest zatem samo wskazanie zagadnienia prawnego, ale niezbędne jest także określenie rozbieżności interpretacyjnych przy jego rozstrzygnięciu (por. postanowienia SN: z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, oraz z 8 kwietnia 2018 r., V CSK 577/17). Powyższych wymagań skarżąca nie spełniła. W uzasadnieniu wniosku nie zawarła w ogóle wskazanych powyżej elementów, ograniczając się w istocie do sformułowania zagadnienia prawnego. Dalsze rozważania uzasadnienia wniosku odnoszą się natomiast do kwestii oczywistej zasadności skargi – mimo, że skarżąca nie powoływała się na podstawę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Lakoniczna argumentacja przedstawiona przez pozwaną sprowadza się w istocie do kwestionowania wykładni art. 430 k.c. dokonanej przez Sąd drugiej instancji i przesądzonej przez Sąd możliwości ponoszenia przez pozwaną na tej podstawie odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną zmarłej powódce. Rozważania te nie stanowią jednak właściwego uzasadnienia ani wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne, ani z uwagi na jej oczywistą zasadność. W przypadku drugiej ze wskazanych podstaw rolą skarżącego było bowiem wykazanie, że naruszenie przez sąd określonych przepisów prawa materialnego lub procesowego doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Stanowisko Sądu Apelacyjnego jest zgodne z poglądami judykatury, co wyklucza jego oczywistą zasadność. Sąd Najwyższy w swoich orzeczeniach potwierdzał, że niepubliczny zakład opieki zdrowotnej może na podstawie art. 430 k.c. ponosić odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną z winy lekarza prowadzącego indywidualną praktykę lekarską, która to szkoda powstała przy wykonywaniu czynności na podstawie umowy o świadczenie usług medycznych. Sąd Najwyższy wyjaśniał przy tym, co również istotne dla niniejszej sprawy, że zachowanie przez wykonującego powierzone czynności określonej samodzielności nie wyłącza istnienia podporządkowania w rozumieniu art. 430 k.c. (zob. wyroki

z 26 stycznia 2011 r., IV CSK 308/10, OSNC 2011 r., nr 10, poz. 116, i z 20 maja 2016 r., II CSK 517/15, OSNC-ZD 2018 r., nr 2, poz. 19).

Odnosząc się z kolei do skargi wywiedzionej przez powodów, należy wskazać, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżący winien jest w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny, powstały na tle konkretnego przepisu prawa. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. postanowienia SN: z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, i z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17).

Skarżący nie zdołali wykazać występowania w sprawie zagadnienia prawnego w powyższym rozumieniu. Odnosząc się do wskazanej przez powodów kwestii, należy zauważyć, że problem wymagalności roszczeń odszkodowawczych za doznaną krzywdę, a tym samym początkowy termin naliczania odsetek stanowi przedmiot wielu wypowiedzi judykatury. Za zasadny należy uznać podgląd, że termin ten może przypaść przed wydaniem orzeczenia w sprawie, jeżeli ustalone zostanie, że wcześniej powstała szkoda majątkowa i/lub krzywda w określonym rozmiarze, a poszkodowany wezwał odpowiedzialnego za szkodę do spełnienia świadczenia. Nie jest jednak zasadne, wbrew wywodom skargi, uzależnianie sposobu oceny wskazanej kwestii od właściwości podmiotu zobowiązanego do spełnienia świadczenia. Okoliczność ta nie może bowiem w żaden sposób oddziaływać na datę wymagalności roszczenia, a tym samym na początkowy termin naliczenia odsetek. Odpowiedzialność za zapłatę odsetek za opóźnienie ma charakter obiektywny, niezależny od winy i charakteru podmiotu odpowiedzialnego za szkodę. Dlatego też przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wywody nie stanowiły dostatecznego uzasadnienia dla przyjęcia skargi do rozpoznania.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanej w części, w jakiej nie została ona odrzucona, a skargi kasacyjnej powodów w całości (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 100, 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., znosząc je wzajemnie między stronami.

[as]